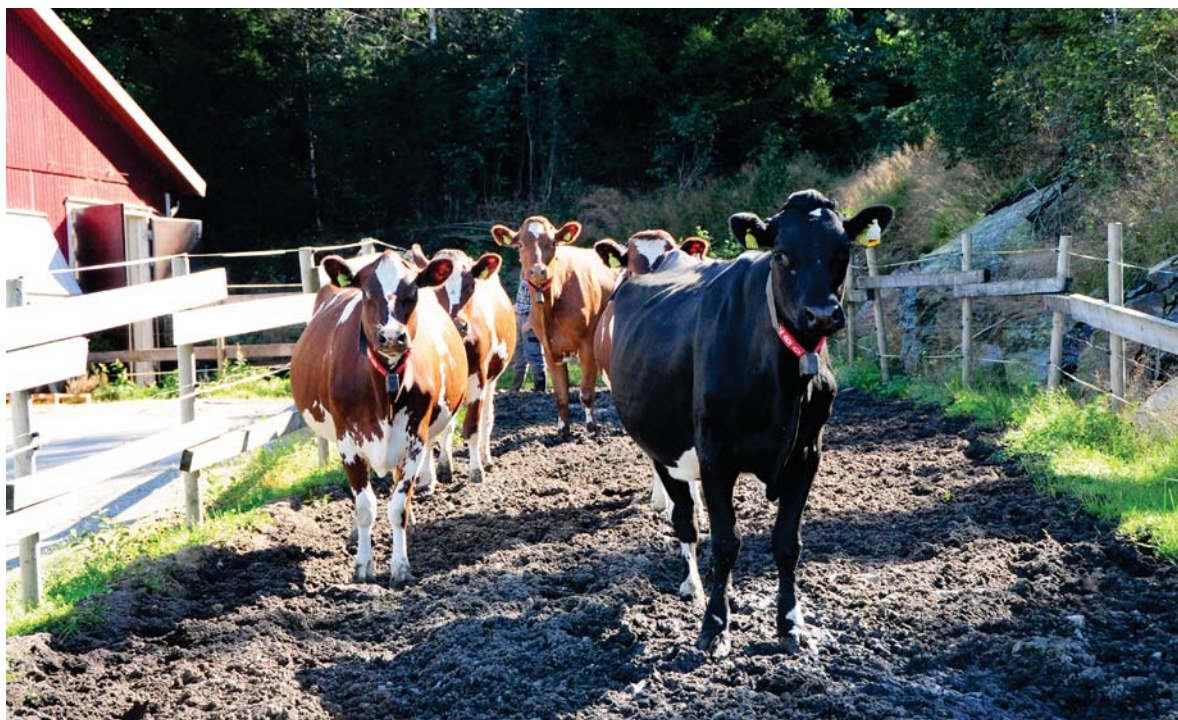

Lars Erik Ruud
Fagspesialist HT Storfe/Tine
og førsteamanuensis
Høgskolen i Hedmark
lars.erik.ruud@tine.no
Tekst og foto

Robot og beite

Tråkkfaste og reinslige driveganger er en nødvendighet i større besetninger. Underlaget i denne drivegangen som benyttes mellom AMS i fjøs og beite, består av sprengstein og pukk nederst som bærelag og subbus med sagflis over som topplag. Legg merke til at dyra ikke trækker gjennom overflaten og er svært reine til tross for at bildet er tatt i etterkant av en lengre nedbørsperiode.

» Ved bruk av AMS (automatisk mjølkesystem) sammen med beite eller luftegård kjemper vi på en måte mot dyras naturlige sosiale atferd som flokkdyr. I et AMS-system er det ønskelig med en mest mulig jevn tilstrømming av dyr gjennom hele døgnet for å få utnyttet maskinen godt. Dette er spesielt viktig i besetninger med en høy utnyttelse av roboten. Mange som har kombinert AMS med beite opplever imidlertid at antall besøk i roboten per ku og dag går ned.

Tiltak for flere robotbesøk

Noen enkle grep kan ofte være med å motvirke effekten med redusert antall besøk i roboten. For i størst mulig grad å kunne benytte seg av beite, er det en fordel å gjøre tiltak som får dyra ut fra løsdriftfjøsset så fort som mulig etter mjølking, noe som bidrar til at disponibel tid fram

til neste mjølking er så lang som mulig. Dette kan være med å øke dyras rekkevidde utendørs. Hvor stort problemet oppleves avhenger også av besetningsstørrelse; 70 kyr krever mer av systemet enn 20–40 kyr. Uansett planløsning og besetningsstørrelse er det også en fordel med relativt kort avstand fra bygningen og ut til beitet.

Rutiner og drift

I praksis er det ikke bare den tekniske løsningen som bestemmer hvordan samlivet AMS – uteliv fungerer, mye ligger også i rutiner og drift. Tilleggsfôring innendørs vil for eksempel være gunstig som lokkemiddel for å få dyra inn til mjølking. Effekten er imidlertid varierende gjennom sesongen, noe som har sammenheng med beitets kvalitet. En begrensning av mengde fôr på fôrbrettet kan også oppfattes som en motivasjon for

å gå ut i sin søken etter fôr. Det er også lettere å regulere fôrtilgangen inne enn å forsøke å kontrollere fôropptaket ute. Det kan være en fordel om dyra slippes inn til arealet ved fôrbrettet fra beitet. Dette arealet vil da fungere som en buffer som er med å fordele pågangen til roboten, samtidig som dyra har tilgang til fôr. Andre lokkemidler er vann, gode liggeplasser, godt inn klima og så videre.

Vann er viktig

Vann er et spesielt sterkt lokkemiddel og plasseres ofte innendørs i fjøsset. Samtidig er tilgangen til drikkevann et av dyras aller viktigste fysiologiske behov, og også kanskje det som i aller sterkest grad påvirker mjølkemengde. Tenk derfor nøye gjennom kapasitet og plassering av drikkevann og plasser dette på en måte som ikke går ut over dyras helse og velferd. Det er

» Erfaringene med automatiske mjølkesystemer sammen med beite eller luftegård er ulike. Noen sliter med kombinasjonen, mens andre opplever det som en arbeidsbesparende måte å produsere mjølk på. Hva er det som gjør at noen lykkes mens andre sliter?

også funnet i studier at en kan få problemer med mjølkas kvalitet om dyras vanninntak er for ujevnt fordelt over døgnet, noe som tilsier tilgang til vann også ute på beitet. Det er også funnet at det, etter en overgangsperiode, ikke er forskjell på mjølkingsfrekvens der dyra får vann bare inne eller både inne og ute.

Beiteporter

Sammen med automatiske mjølkesystemer har de fleste robotleverandørene tilgang til såkalte beiteporter. Dette er systemer som enkelt fortalt fungerer ved at en enveispport slipper dyra inn i fjøset mens de må gå gjennom en smartport for å komme ut. Ut fra innstillingene i systemet, gis så dyra mulighet for å gå ut dersom det for eksempel ikke er for lenge siden forrige mjølkning. Spesielt i større besetninger kan dette være med på å jevne ut trafikken gjennom døgnet. De fleste anbefalinger går

imidlertid ut på å prøve et år uten port, og så tar en heller denne ekstrainvesteringen dersom behov. Det finnes også roboter som kan plasseres ute på beitet i form av en spesiell tilhenger med innebygd tank- og maskinrom.

Reine kyr

Til sist er det også verdt å merke seg at robotene helt klart fungerer best med så rene kyr som mulig. Med AMS-systemer er det derfor av særlig stor betydning at driveganger, arealer ved utendørs fôringsplass og drikkekar er skikkelig utført. En tjener på det gjennom et mjølkesystem som fungerer bedre og med færre unødvendige driftsstopp. Kanskje kan en kombinasjon av beite og luftegård som brukes etter vær, vind og fornuft være den optimale måten, ikke bare for å løse mosjonskravet, men også for å få til en rasjonell fjøsløsning som oppleves som et trivelig sted å være for både ku og bonde?

En såkalt beiteport vil regulere hvilke dyr som slipper ut avhengig av blant annet tid siden forrige mjølkning. Dette kan være et godt hjelpemiddel i større AMS besetninger, men det anbefales likevel å prøve uten denne ekstrainvesteringen i første omgang.

Colo Quick er et system for håndtering og tining av råmelk. Fôring av temperert råmelk kan gjøres etter 15 minutter.

Melketaxi kan brukes til helmelk og melkepulver og leveres både med og uten pasteurisering.

Calf Tel Pro kalvehytte leveres komplett med grind-er. Det følger med smokkebøtte og det er en praktisk luke i bakkant for påfylling av strø. Pris for et komplett sett er kr. 4 500 kr + mva.

Vi har innledet et samarbeid med Gårdsby Iglu AB i Sverige om levering av anerkjente produkter for kalvestell fra Danmark, Tyskland og USA.

Godkalven v/Erling Søyland
 Flassamyrveien 265 - 4332 Figgjo
 tel. 908 26 618 - post@godkalven.no
 www.godkalven.no

NESTE NUMMER AV

buskap

- Fôring etter planlagt avdrått
- Lønner det seg med høy avdrått?
- Hvordan oppnår de høyt dekningsbidrag
 - besøk hos bønder som er blant de beste på DB
- Hjemme hos statuettvinnerne
 pluss mye, mye mer

